

Preskúmanie

č.
10

SK

**Európske spoločenstvo
uhlia a ocele: likvidácia
prebieha podľa plánu,
financovanie výskumu
však už nie je udržateľné**

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

2019

Obsah

	Body
Zhrnutie	I – V
Úvod	01 – 06
Rozsah a prístup k preskúmaniu EDA	07 – 11
Celková výkonnosť ESUO v likvidácii	12 – 14
Likvidácia je takmer dokončená	15 – 17
Príjmy zo správy aktív prudko klesli v dôsledku zníženia úrokových sadzieb	18 – 24
Model financovania výskumu v oblasti uhlia a ocele dosiahol svoje limity	25 – 29
Výskumný fond pre uhlie a oceľ: samostatný výskumný program v rámci EÚ	30 – 36
Záver	37 – 40
Glosár	
Tím EDA	

Zhrnutie

I Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO) ukončilo svoju činnosť podľa plánu 23. júla 2002. Všetky aktíva a pasíva, ktoré existovali k tomuto dátumu zániku, boli prevedené na Európske spoločenstvo, pričom za ukončenie finančných operácií a správu ostatných aktív ESUO v likvidácii zodpovedá Komisia. Čistý zisk zo správy aktív sa používal výhradne na financovanie výskumných projektov EÚ v odvetviach uhoľného a oceliarskeho priemyslu.

II V tomto preskúmaní sa analyzuje ukončovanie finančných operácií, správa ostatných aktív a zdôvodnenie financovania výskumných projektov EÚ týkajúcich sa uhlia a ocele.

III Hoci ESUO prijalo dlhodobé záväzky predtým, ako uplynula platnosť zmluvy o jeho založení, proces likvidácie je takmer ukončený a zostávajú už len nevýznamné sumy.

IV V priebehu rokov ESUO nahromadilo aktíva vo výške 1,5 mld. EUR. Avšak v dôsledku nízkej úrovne úrokových sadzieb sa príjmy z investícií prudko znížili. V dôsledku toho financovanie výskumných projektov týkajúcich sa uhlia a ocele výlučne z čistého zisku zo správy aktív už nie je udržateľné.

V Zároveň dochádza k zosúladovaniu riadenia výskumných projektov v odvetviach uhoľného a oceliarskeho priemyslu s ostatnými výskumnými projektmi financovanými z rámcových programov EÚ pre výskum a stimuluje sa udržateľný rast poháňaný inováciami.

Úvod

01 Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO) bolo zriadené na obdobie 50 rokov Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva uhlia a ocele, ktorú v Paríži 18. apríla 1951 podpísali Belgicko, Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Luxembursko a Holandsko. Účinnosť nadobudla 23. júla 1952 a jej platnosť uplynula, ako bolo naplánované, 23. júla 2002.

02 Všetky aktíva a pasíva ESUO k dátumu jeho zániku sa 24. júla 2002 previedli na Európske spoločenstvo. S nadobudnutím účinnosti Zmluvy z Nice dňa 1. februára 2003 sa tieto aktíva a pasíva previedli so spätnou účinnosťou od 24. júla 2002 na Európsku úniu.

03 S ohľadom na žiadosť využiť tieto finančné prostriedky na výskum v odvetviach uhoľného a oceliarskeho priemyslu sa Európska rada na svojom zasadnutí v Nice rozhodla pripojiť k Zmluvám EÚ protokol¹, v ktorom sa stanovujú tieto osobitné pravidlá:

- a) Čistá hodnota aktív a pasív spoločenstva ESUO v likvidácii sa bude považovať za aktíva určené na výskum v odvetviach uhoľného a oceliarskeho priemyslu.
- b) Po dokončení likvidácie ESUO sa tieto aktíva budú uvádzať ako „aktíva Výskumného fondu pre uhlie a oceľ“.
- c) Príjmy z týchto aktív budú predstavovať „Výskumný fond pre uhlie a oceľ“ a využijú sa výlučne na výskum v odvetviach súvisiacich s uhoľným a oceliarskym priemyslom mimo rámcového výskumného programu.
- d) Rada v súlade s mimoriadnym legislatívnym postupom a po udelení súhlasu Európskeho parlamentu, prijme nevyhnutné opatrenia na vykonanie tohto protokolu. Rada konkrétne na návrh Komisie prijme viacročné finančné usmernenia pre správu aktív Výskumného fondu pre uhlie a oceľ a technické usmernenia pre výskumný program fondu.

¹ Protokol o finančných následkoch uplynutia platnosti zmluvy o založení ESUO a o Výskumnom fonde pre uhlie a oceľ.

04 Odkedy nadobudla účinnosť Zmluva z Nice, Rada prijala tieto vykonávacie ustanovenia:

- a) rozhodnutie o finančných dôsledkoch ukončenia platnosti Zmluvy o ESUO a o Výskumnom fonde pre uhlie a oceľ²;
- b) rozhodnutie, ktorým sa ustanovujú viacročné finančné usmernenia na riadenie aktív ESUO v likvidácii a na riadenie aktív Výskumného fondu pre uhlie a oceľ po skončení tejto likvidácie³;
- c) rozhodnutie, ktorým sa stanovujú viacročné technické pokyny pre výskumný program Výskumného fondu pre uhlie a oceľ⁴, zrušené rozhodnutím o prijatí výskumného programu Výskumného fondu pre uhlie a oceľ a o viacročných technických pokynoch pre tento program⁵.

05 Komisia (GR ECFIN⁶) v tejto súvislosti zodpovedá za:

- a) ukončenie finančných operácií súvisiacich s prijímaním a poskytovaním úverov, ktoré zostali po uplynutí platnosti Zmluvy o ESUO⁷;
- b) správu ostatných aktív spoločenstva ESUO v likvidácii⁸.

06 Každý rok sa čisté príjmy z týchto aktív vo všeobecnom rozpočte Európskej únie pripisujú na financovanie Výskumného fondu pre uhlie a oceľ. Výskumný fond pre uhlie a oceľ spravuje Komisia (GR RTD⁹).

² 2003/76/ES: Rozhodnutie Rady z 1. februára 2003 (Ú. v. EÚ L 29, 5.2.2003, s. 22), zmenené rozhodnutím Rady (EÚ) 2018/599 zo 16. apríla 2018 (Ú. v. EÚ L 101, 20.4.2018, s. 1).

³ 2003/77/ES: rozhodnutie Rady z 1. februára 2003 (Ú. v. EÚ L 29, 5.2.2003, s. 25), zmenené rozhodnutím Rady 2008/750/ES z 15. septembra 2008 (Ú. v. EÚ L 255, 23.9.2008, s. 28).

⁴ 2003/78/ES: rozhodnutie Rady z 1. februára 2003 (Ú. v. EÚ L 29, 5.2.2003, s. 28).

⁵ 2008/376/ES: rozhodnutie Rady z 29. apríla 2008 (Ú. v. EÚ L 130, 20.5.2008, s. 7).

⁶ GR ECFIN: Generálne riaditeľstvo pre hospodárske a finančné záležitosti.

⁷ Článok 1 rozhodnutia Rady (2003/76/ES).

⁸ Článok 2 rozhodnutia Rady (2003/76/ES).

⁹ GR RTD: Generálne riaditeľstvo pre výskum a inováciu.

Rozsah a prístup k preskúmaniu EDA

07 Hlavným dôvodom vykonania tohto preskúmania je skutočnosť, že rozhodnutie o likvidácii ESUO bolo prijaté pred viac než 15 rokmi a likvidácia stále prebieha a tiež že doteraz nebola predmetom žiadneho osobitného preskúmania okrem ročného finančného auditu EDA a ročného auditu externého súkromného audítora.

08 Toto preskúmanie by malo byť prínosné pre Európsky parlament, Európsku radu a Európsku komisiu, ktoré sú hlavnými subjektmi zapojenými do procesu likvidácie spoločenstva ESUO v likvidácii.

09 Preskúmanie je zamerané na procesy, ktoré sa používajú na ukončenie finančných operácií súvisiacich s prijímaním a poskytovaním úverov a na správu ostatných aktív v posledných troch účtovných obdobiach (2016, 2017 a 2018). Analyzuje sa v ňom aj zdôvodnenie vyčlenenia finančných prostriedkov v kontexte výskumných programov EÚ.

10 Predmetom preskúmania nie je celá funkcia správy aktív GR ECFIN, ale obmedzuje sa len na služby poskytované spoločenstvu ESUO v likvidácii. Nevzťahuje sa ani na riadenie Výskumného fondu pre uhlie a oceľ Komisiou (GR RTD).

11 Preskúmanie nie je audit. Informácie a dokumentácia, ktoré spadajú do rozsahu preskúmania, boli zozbierané pri administratívnej previerke správ o riadení a audítorských správ poskytnutých Komisiou a pri rozhovoroch s úradníkmi Komisie z GR ECFIN a GR RTD.

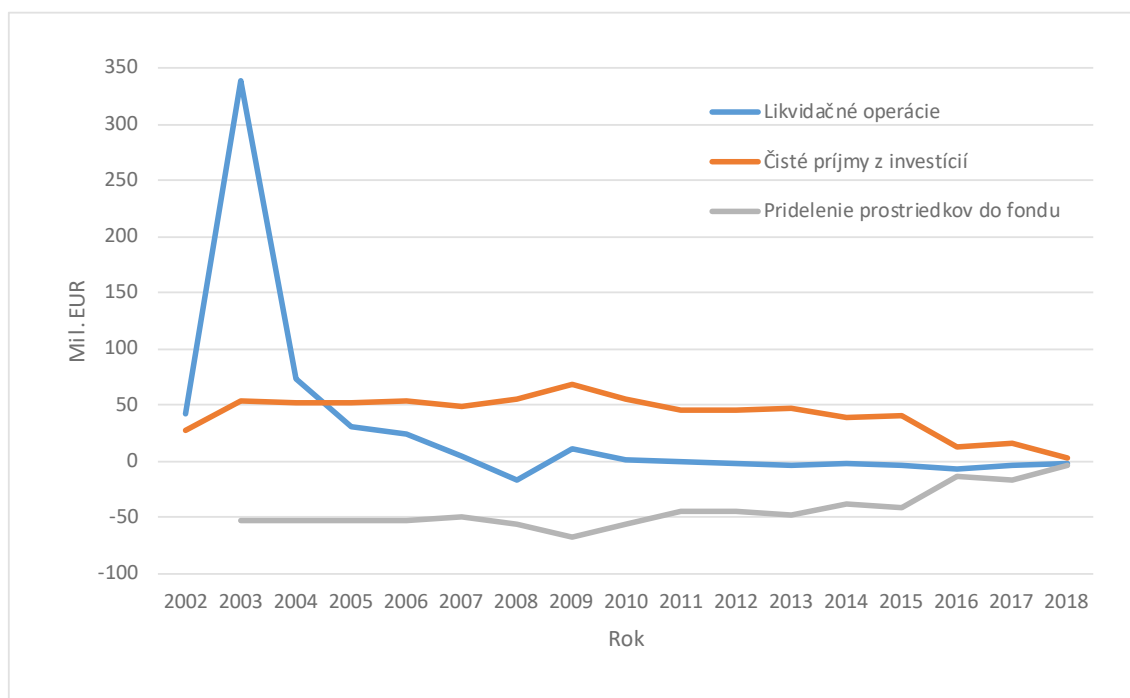
Celková výkonnosť ESUO v likvidácii

12 V júli 2002 dosahovala hodnota vlastného imania spoločnosti ESUO v likvidácii výšku 420 mil. EUR. V roku 2005 sa táto hodnota zvýšila v dôsledku zmeny účtovných postupov o 389 mil. EUR. Po rozšíreniach v rokoch 2004, 2007 a 2013 nové členské štáty prispeli k aktívam, pričom ich príspevky dosiahli 212 mil. EUR.

13 Celkové výsledky dosiahnuté prostredníctvom aktív ESUO v likvidácii sa každý rok líšia, a to v závislosti od priebehu likvidačných operácií, výsledku činností v súvislosti so správou aktív a financovania Výskumného fondu pre uhlie a oceľ. Na konci roku 2018 malo vlastné imanie ESUO v likvidácii hodnotu 1,5 mld. EUR.

14 Vývoj výkonnosti ESUO v likvidácii je zobrazený v [grafe 1](#).

Graf 1 – Výkonnosť ESUO v likvidácii (2002 – 2018)

Zdroj: Finančné výkazy ESUO v likvidácii.

Likvidácia je takmer dokončená

15 ESUO prijalo dlhodobé záväzky predtým, ako v roku 2002 uplynula platnosť zmluvy o jeho založení. Tieto záväzky musia byť splnené, aj keď platnosť zmluvy už vypršala. V dôsledku operácií spojených s likvidáciou ESUO sa preto výška nesplatených úverov ESUO znižuje len postupne. Podľa splátkového kalendára sa úverové portfólio znížilo z 964 mil. EUR v roku 2002 na 95,2 mil. EUR na konci roku 2018. Druhá uvedená suma pozostáva z týchto súčastí¹⁰:

- a) zostatok dvoch úverov poskytnutých Európskej investičnej banke (EIB) v britských librách, so zostatkovou sumou vo výške 92 mil. EUR. V súvislosti s týmito úvermi sa uzavrela zmluva o dlhových cenných papieroch a boli v plnej výške splatené v júli 2019;
- b) zostatok úverov poskytnutých cez finančných sprostredkovateľov na sociálne bývanie pre pracovníkov v uhoľnom a oceliarskom priemysle, so zostatkovou sumou vo výške 2,4 mil. EUR. Posledné úvery boli poskytnuté v roku 1998 a splatené budú do roku 2024;
- c) zostatok úverov poskytnutých zamestnancom na bývanie, so zostatkovou sumou vo výške 0,8 mil. EUR. Tieto úvery spravuje Úrad Komisie pre správu a úhradu individuálnych nárokov (PMO). Posledné z týchto úverov boli poskytnuté v júni 2002 a ich platnosť skončí v roku 2027.

16 Pôžičky a dlhy sa tiež postupne znížili, odkedy ESUO ukončilo svoju činnosť, zo 742 mil. EUR v júli 2002 na 92 mil. EUR na konci roku 2018. Túto zostávajúcu sumu tvorili dve pôžičky v britských librách, ktoré súviseli s úvermi EIB a v júli 2019 sa stali splatnými.

17 Z histórie operácií vyplýva, že v rokoch 2012 až 2018 ukončovanie operácií súvisiacich s prijímaním a poskytovaním úverov vyústilo do strát v celkovej výške 22,2 mil. EUR po nútenej reštrukturalizácii úveru, pričom priemerná ročná strata predstavovala 3,2 mil. EUR.

¹⁰ Zdroj: Finančné výkazy ESUO v likvidácii k 31. decembru 2018.

Príjmy zo správy aktív prudko klesli v dôsledku zníženia úrokových sadzieb

18 V prípadoch, keď aktíva ESUO v likvidácii nie sú potrebné na plnenie záväzkov, investujú sa, aby zabezpečili dlhodobú ziskovosť. Cieľom investovania je získať najvyšší možný výnos, ktorý sa dá bezpečne dosiahnuť¹¹.

19 V usmerneniach Rady k investičnej stratégii¹² sa stanovuje, že aktíva ESUO by sa mali investovať takým spôsobom, ktorý zabezpečí, že finančné prostriedky budú k dispozícii, ale aby zároveň vytvárali najvyššie možné výnosy.

20 Investičná stratégia bola prevedená do operačnej stratégie, ktorá mala zabezpečiť kombináciu dostupnosti a bezpečnosti. Každý rok sa vykonáva ekonomická analýza a posudzujú sa rôzne scenáre. Ide o integrovaný prístup, ktorý sa uplatňuje pri všetkých portfóliách spravovaných Komisiou (GR ECFIN): nielen v súvislosti s ESUO v likvidácii, ale aj pri Fonde rozpočtových pokút, EFSI a PGF¹³. Portfólio spoločenstva ESUO v likvidácii sa od rozhodovania až po vykonanie spravuje pomocou tých istých operačných mechanizmov (pokiaľ ide o zamestnancov a nástroje) ako iné mandáty na správu aktív, za ktoré zodpovedá Komisia (GR ECFIN).

21 Nízka úroveň úrokových sadzieb od roku 2013 však nepriaznivo zasiahla výkonnosť činností súvisiacich so správou aktív. Úroky z termínovaných vkladov, nástrojov peňažného trhu a štátnych dlhopisov, ktoré zaisťujú dostupnosť finančných prostriedkov a bezpečnosť investícií, boli v rokoch 2018 a 2019 výrazne nižšie.

22 Na posúdenie výkonnosti správy aktív Komisia (GR ECFIN) používa referenčnú hodnotu. Referenčná hodnota je dynamickým košom indexov, ktoré odrážajú triedy a splatnosť aktív portfólia ESUO v likvidácii. Dosahovaná výkonnosť trvale presahuje súvisiacu referenčnú hodnotu. Avšak z dôvodov uvedených vyššie čistá suma vytvorených príjmov klesla na veľmi nízku úroveň.

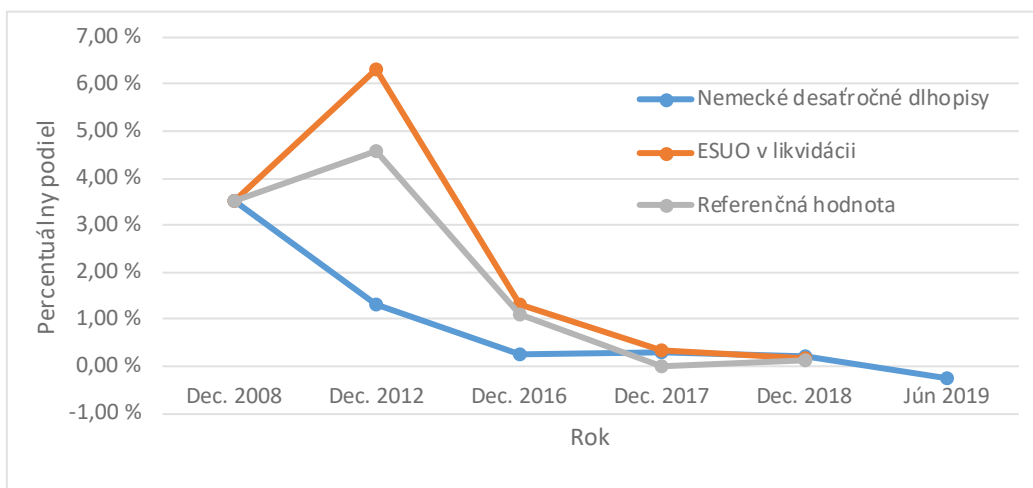
¹¹ Článok 2 rozhodnutia Rady (2003/76/ES).

¹² Rozhodnutie Rady (2003/77/ES).

¹³ Fond rozpočtových pokút (*Budget fund from cashed „Competition” fines* – BUFI), Európsky fond pre strategické investície (*European Fund for Strategic Investments* – EFSI), účastnícky záručný fond v rámci programu Horizont 2020 (*Participants Guarantee Fund* – PGF).

23 V *grafe 2* je zobrazený vývoj referenčnej hodnoty, výkonnosti správy aktív ESUO v likvidácii a výkonnosti nemeckých desaťročných dlhopisov (čo je typická referenčná hodnota pre štátne dlhopisy so strednodobou splatnosťou). V júni 2019 výkonnosť nemeckých desaťročných dlhopisov klesla pod úroveň 0 %

Graf 2 – Výkonnosť aktív ESUO v likvidácii

Zdroj: Finančné výkazy ESUO v likvidácii – ECB.

24 Komisia každých päť rokov prehodnocuje uplatňovanie a účinnosť finančných usmernení k správe aktív ESUO v likvidácii a v prípade potreby navrhuje zmeny. Pri poslednom posúdení, ktorého výsledky boli zverejnené v marci 2018, sa zistil problém klesajúcich príjmov zo správy aktív a identifikovala sa potreba predložiť návrh zmeny finančných usmernení. Avšak 18 mesiacov po tomto posúdení nebol Rade predložený žiaden návrh na zmenu.

Model financovania výskumu v oblasti uhlia a ocele dosiahol svoje limity

25 V súlade s odsekom 2 článku 1 protokolu č. 37, ktorý tvorí prílohu k zmluvám EÚ sa Výskumný fond pre uhlie a oceľ financuje z príjmov vytvorených pomocou aktív ESUO v likvidácii. Čisté príjmy vytvorené v roku n sú poskytnuté do rozpočtu EÚ na rok $n + 2$ na to, aby sa použili výlučne na výskum v odvetviach uhoľného a oceliarskeho priemyslu¹⁴. S cieľom minimalizovať výkyvy vo financovaní výskumu v dôsledku pohybov na finančných trhoch sa uplatňuje mechanizmus vyrovnania¹⁵.

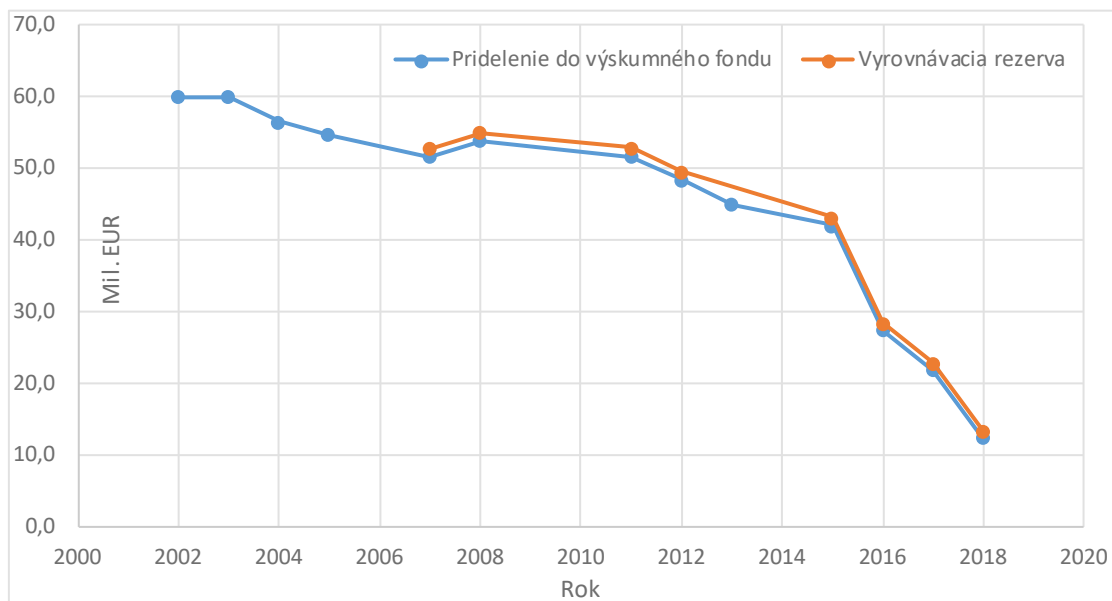
26 V dôsledku zníženia príjmov zo správy aktív kleslo pridelovanie prostriedkov z čistých príjmov a z vyrovnávacích rezerv do rozpočtového riadku 0805, a to zo 42 mil. EUR v roku 2017 na 22 mil. EUR v roku 2019. Súdci podľa príjmov v roku 2018, v roku 2020 dosiahne tento riadok len zhruba 12 mil. EUR. Suma 12 mil. EUR pridelená na rok 2020 zahŕňa 3 mil. EUR čistého zisku zo správy aktív v roku 2018 a 9 mil. EUR prevedených z vyrovnávacej rezervy. Vyrovnávacia rezerva sa znížila z 55 mil. EUR na konci roku 2008 na 22,9 mil. EUR na konci roku 2017 a na 13,4 mil. EUR na konci roku 2018. Tento vývoj je zobrazený v [grafe 3](#).

¹⁴ Príjmy: rozpočtový riadok 6113 – Príjmy z investovania majetku podľa článku 4 rozhodnutia 2003/76/ES – pripísané príjmy.

Výdavky: rozpočtový riadok 0805 – Výskumný program Výskumného fondu uhlia a ocele.

¹⁵ Príloha k rozhodnutiu Rady 2003/76/ES z 1. februára 2003 (Ú. v. ES L 29, 5.2.2003, s. 22).

Graf 3 – Prostriedky pridelené do Výskumného fondu pre uhlie a oceľ a pridelená vyrovnávací rezerva (2002 – 2018)

Zdroj: Ročná účtovná závierka ESUO v likvidácii.

27 Podľa Komisie je na úspešné vykonávanie výskumného programu Výskumného fondu pre uhlie a oceľ každý rok potrebné financovanie vo výške aspoň 40 mil. EUR. Pri súčasnej úrovni úrokovej sadzby nie je možné udržať túto sumu len zo ziskov zo správy aktív.

28 V súlade s článkom 4 ods. 5 vykonávacích opatrení schválených Radou v roku 2003 sa zrušené záväzky Výskumného fondu pre uhlie a oceľ vrátia do aktív ESUO v likvidácii. Toto opatrenie bolo zmenené v roku 2018¹⁶, v dôsledku čoho sa tieto zrušené záväzky dávajú k dispozícii na výdavky Výskumnému fondu pre uhlie a oceľ, a to vrátane záväzkov prijatých po 24. júli 2002. Týmto sa poskytne dodatočné financovanie vo výške 52 mil. EUR, čím sa vyrieši problém financovania Výskumného fondu pre uhlie a oceľ v rokoch 2018, 2019 a 2020. Toto opatrenie však nebude postačovať na to, aby zaistilo nepretržité financovanie výskumného fondu po roku 2020 v kontexte veľmi nízkych úrokových sadzieb.

29 Okrem problémov súvisiacich s poklesom príjmov môžu mať na fond negatívny vplyv aj dôsledky prebiehajúceho odchodu Spojeného kráľovstva z EÚ.

¹⁶ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/599 zo 16. apríla 2018 (Ú. v. EÚ L 101, 20.4.2018, s. 1), ktorým sa mení rozhodnutie Rady 2003/76/ES (Ú. v. EÚ L 29, 5.2.2003, s. 22).

Konkrétne v článku 145 návrhu dohody o vystúpení sa v súvislosti s budúcim vzťahom medzi Spojeným kráľovstvom a EÚ uvádza, že „Únia je zodpovedná vo vzťahu k Spojenému kráľovstvu za jeho podiel na čistých aktívach Európskeho spoločenstva uhlia a ocele v likvidácii k 31. decembru 2020 v piatich rovnakých ročných splátkach 30. júna každého roku počnúc 30. júnom 2021“.

Výskumný fond pre uhlie a oceľ: samostatný výskumný program v rámci EÚ

30 Z Výskumného fondu pre uhlie a oceľ sa podporujú výskumné projekty v odvetviach uhoľného a oceliarskeho priemyslu. Tieto projekty sa týkajú výrobných procesov, aplikácie, využívania a premeny zdrojov, bezpečnosti pri práci, ochrany životného prostredia a znižovania emisií CO₂ zo spaľovania uhlia a pri výrobe ocele¹⁷.

31 Príklady projektov financovaných z Výskumného fondu pre uhlie a oceľ sú uvedené v *rámčeku 1*.

Rámček 1 – Príklady projektov Výskumného fondu pre uhlie a oceľ

Opti-mine

Demonštrácia optimalizácie procesu na zvýšenie efektívnosti a bezpečnosti v uhoľných baniach prostredníctvom integrácie elektronických informačných a komunikačných technológií.

HUGE2

Skúmanie kontaminácie podzemnej vody a potenciálneho úniku jedovatých alebo výbušných plynov do okolitých vrstiev. Práce boli zamerané na hľadanie praktických riešení pre možné úniky a prevenciu pomocou reakčných bariér.

Oncord

Pochopenie procesov, ku ktorým dochádza počas spoluspaľovania menej kvalitných palív s uhlím.

HISARNA B a C

Nová metóda výroby železa, pri ktorej sa vytvárajú veľmi nízke emisie CO₂ a priamo sa využíva uhlie a ruda.

GREENEAF2

Využitie drevného uhlia z biomasy ako náhrady za fosílnu uhlie v elektrickej oblúčkovej peci.

ACE-PICK

¹⁷ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/funding/funding-opportunities/funding-programmes-and-open-calls/research-fund-coal-and-steel-rfcs_en.

Inovatívny elektrolytický proces čistenia uhlíkovej a nehrdzavejúcej ocele s omnoho väčšou efektívnosťou ako tradičná úprava, a to pokiaľ ide o zníženie času čistenia, obmedzenie potreby čerstvých chemických látok a minimalizáciu vplyvu na životné prostredie.

HIPEBA

Projekt, v rámci ktorého boli vyvinuté bezpečnejšie a ambicióznejšie systémy na zadržiavanie automobilov využívajúce vysokoúčinnú oceľ.

PUC

Preskúmanie kvality a finančných prínosov nepretržitého monitorovania zhodnosti výrobkov v oceliarskom priemysle.

Zdroj: Európska komisia, GR RTD.

32 Výskumný fond pre uhlie a oceľ dopĺňa ostatné finančné nástroje EÚ v oblasti výskumu a inovácií, zostáva však mimo rámcových programov EÚ pre výskum, ako sa to stanovuje v článku 1 ods. 2 protokolu č. 37 pripojeného k zmluvám EÚ. Rozdelenie financovania je stále v pomere 27,2 % na výskum v uhoľnom priemysle a 72,8 % na výskum v oceliarskom priemysle, ako sa stanovuje v článku 4 ods. 2 vykonávacích opatrení schválených Radou v roku 2003.

33 Na zaistenie vzájomného dopĺňania so siedmym rámcovým programom ustanoveným v decembri 2006¹⁸ bol výskumný program Výskumného fondu pre uhlie a oceľ prijatý spolu s revíziou viacročných technických usmernení v apríli 2008¹⁹. Na zachovanie vzájomnej súvislosti a dopĺňania s rámcovým programom Horizont 2020 ustanoveným v decembri 2013²⁰ boli v máji 2017 prijaté zmeny k výskumnému programu a viacročným technickým usmerneniam²¹. Tieto zmeny však boli prijaté viac než tri roky po začatí programu Horizont 2020.

¹⁸ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady č. 1982/2006/ES z 18. decembra 2006 (Ú. v. EÚ L 412, 30.12.2006, s. 1).

¹⁹ Rozhodnutie Rady (2008/376/ES) z 29. apríla 2008.

²⁰ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1291/2013 z 11. decembra 2013 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 104).

²¹ Rozhodnutie Rady (EÚ) 2017/955 z 29. mája 2017, ktorým sa mení rozhodnutie 2008/376/ES (Ú. v. EÚ L 144, 7.6.2017, s. 17).

34 Program Výskumného fondu pre uhlie a oceľ riadi Komisia (GR RTD) za pomoci niekoľkých expertných skupín na vysokej úrovni:

- a) Výbor pre uhlie a oceľ (COSCO) zložený zo zástupcov všetkých členských štátov;
- b) poradná skupina pre uhlie (CAG) a poradná skupina pre oceľ (SAG) zložené z expertov zastupujúcich priemyselných výrobcov a používateľov, výskumné centrá a univerzity;
- c) sedem technických skupín²², ktoré monitorujú prebiehajúce projekty, vyhodnocujú výsledky projektov a poskytujú podporu Komisii a poradným skupinám.

35 Hlavné črty programu Výskumného fondu pre uhlie a oceľ a rámcového programu Horizont 2020 sú porovnané v *tabuľke 1*.

Tabuľka 1 – Porovnanie programov Výskumného fondu pre uhlie a oceľ a Horizont 2020

	Právny základ	Financovanie	Fungovanie		
			Poradenstvo	Riadenie	Hodnotenie
Výskumný program v oblasti uhlia a ocele	Rozhodnutie Rady 2003/76/ES z 1. februára 2003 (Ú. v. EÚ L 29, 1.2.2003)	Prijmy vyčlenené zo správy vymedzených aktív	Podobný komitologický postup a využitie partnerských skupín	Podobné pravidlá účasti a pravidlá na výpočet nákladov	Podobné hodnotiace kritériá
Horizont 2020 – rámcový program pre výskum	Nariadenie (EÚ) č. 1291/2013, ktorým sa zriaďuje program Horizont 2020 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 109)	Rozpočet na výskum			

Zdroj: EDA.

36 V hodnotiacej správe výskumného programu Výskumného fondu pre uhlie a oceľ z roku 2013 sa dospelo k záveru, že program účinne prispel k ekonomickej udržateľnosti príslušných odvetví. V hodnotiacej správe boli prínosy vytvorené v rámci projektov výskumného fondu rozdelené do šiestich hlavných kategórií²³:

- finančné výnosy: zníženie nákladov, zvýšenie produktivity, úspory energie a surovín a zvýšenie podielu na trhu,
- environmentálne prínosy,

²² Zápisnica z 21. zasadnutia skupiny SAG, 5.12.2018: Komisia sa rozhodla znížiť počet technických skupín z 12 na 7 na odporúčanie poradných skupín CAG a SAG a po schválení výborom COSCO v roku 2018.

²³ Hodnotiaca správa výskumného programu Výskumného fondu pre uhlie a oceľ – GR pre výskum a inováciu, 2013, s. 80.

- prínosy z hľadiska zdravia a bezpečnosti,
- rozvoj poznatkov vrátane modelovania,
- rozvoj inovačných aplikácií,
- spôsoby lepšieho využitia uhlia a ocele.

Záver

37 Vlastné imanie spoločnosti ESUO sa v rokoch 2002 až 2018 zvýšilo zo 420 mil. EUR na 1,5 mld. EUR. Proces likvidácie je takmer ukončený a zostávajú už len nevýznamné sumy na úvery ku koncu roka 2019 (pozri body **15** až **17**).

38 Tieto sumy, ktoré sú k dispozícii na investovanie, spravuje Komisia v súlade so schválenými investičnými usmerneniami, ktoré sú rovnaké aj pre všetky ostatné portfóliá v zodpovednosti Komisie (GR ECFIN) (pozri body **18** až **20**). V dôsledku nízkych úrokových sadziieb je však zisk zo správy aktív v súčasnosti veľmi nízky: len 3 mil. EUR v roku 2018 (pozri body **21** až **23**).

39 Financovanie Výskumného fondu pre uhlie a oceľ výlučne z príjmov zo správy aktív nie je pri súčasnej úrovni úrokových sadziieb udržateľné (pozri body **25** až **29**). Revízia viacročných finančných usmernení, na ktorú sa v súčasnosti čaká, je príležitosťou prehodnotiť účel Výskumného fondu pre uhlie a oceľ (pozri bod **24**). Revízia finančných usmernení je súrna a mala by poskytnúť odpoveď na otázku, ako zabezpečiť, aby bolo vlastné imanie ESUO v likvidácii produktívnejšie pre rámcové programy EÚ pre výskum.

40 Posledný vývoj ukazuje, že dochádza k vítanej väčšej integrácii a zosúladovaniu výskumného fondu s rámcovými programami EÚ pre výskum, a stimuluje udržateľný rast poháňaný inováciami (pozri body **30** až **36**). Integrácia umožní začlenenie podpory pre výskum v odvetviach uhoľného a oceliarskeho priemyslu do rámcových programov EÚ, čím sa zjednoduší správa financovania určeného na výskum.

Toto preskúmanie prijala komora IV, ktorej predsedá Alex BRENNINKMEIJER, člen Dvora audítorov, v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 3. septembra 2019.

Za Dvor audítorov

Klaus-Heiner LEHNE
predseda

Glosár

Európska investičná banka (EIB)

Banka EÚ, ktorú vlastní členské štáty EÚ a ktorá zastupuje ich záujmy. Úzko spolupracuje s ostatnými inštitúciami EÚ pri vykonávaní politik EÚ.

Európske spoločenstvo uhlia a ocele (ESUO)

Spoločný trh s uhlím a oceľou, zriadený v roku 1952, ktorého účelom je regulovať dodávky, prístup, cenu a pracovné podmienky s cieľom podporovať zamestnanosť, hospodársky rast a medzinárodný obchod. Organizáciu tvorilo šesť členských štátov (Belgicko, Nemecko, Francúzsko, Taliansko, Luxembursko a Holandsko) a bola predchodcom inštitúcií EÚ.

Fond rozpočtových pokút

Fond zriadený v roku 2010, prostredníctvom ktorého Komisia spravuje predbežne uhradené pokuty a investuje ich do určitých kategórií finančných nástrojov.

Likvidácia

Proces zrušenia právneho subjektu, v rámci ktorého sa ukončia jeho finančné operácie, predajú alebo prevedú jeho aktíva a rozdelia medzi partnerov, akcionárov alebo nadobúdateľov akékoľvek vytvorené príjmy.

Úrad Komisie pre správu a úhradu individuálnych nárokov (*Paymaster Office – PMO*)

Útvar Európskej komisie, ktorý stanovuje, vypočítava a vypláca platy a ostatné finančné nároky zamestnancov EÚ.

Výkonnosť ESUO v likvidácii

Celkovú výkonnosť spoločenstva ESUO v likvidácii ovplyvňuje výsledok ukončenia finančných operácií ESUO, čistý príjem z investícií a financovanie výskumu v oblasti uhlia a ocele.

Výskumný fond pre uhlie a oceľ

Fond vytvorený v roku 2002, ktorý mal nadviazať na úspech Európskeho spoločenstva uhlia a ocele a z ktorého sa podporujú inovatívne projekty na zlepšenie bezpečnosti, efektívnosti a konkurencieschopnosti uhoľného a oceliarskeho priemyslu v EÚ.

Tím EDA

Túto správu prijala komora IV – Regulácia trhov a konkurencieschopné hospodárstvo, ktorej predsedá člen EDA Alex Brenninkmeijer. Vykonávanie úlohy viedol člen Dvora audítorov Alex Brenninkmeijer a podporu mu poskytli vedúci kabinetu Raphael Debets, atašé kabinetu Di Hai, hlavný manažér John Sweeney, vedúci úlohy Marc Hertgen. Jazykovú podporu poskytol Richard Moore.

Zľava doprava: John Sweeney, Alex Brenninkmeijer, Marc Hertgen, Raphael Debets.

V tomto preskúmaní sa posudzuje, či proces likvidácie Európskeho spoločenstva uhlia a ocele (ESUO) prebieha účinne. Proces je takmer ukončený a vlastné imanie ESUO sa zvýšilo na 1,5 mld. EUR. Financovanie výskumu v uholnom a oceľiarskom priemysle však už nie je v dôsledku nízkych úrokových sadzieb súvisiacich so súčasnou situáciou na finančných trhoch udržateľné. V tomto preskúmaní sa prezentujú fakty a analýza, nie je však auditom.

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 43981

Otázky: eca.europa.eu/sk/Pages/ContactForm.aspx

Webová stránka: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Európska únia, 2019

V prípade použitia či šírenia fotografií a iných materiálov, na ktoré sa nevzťahujú autorské práva Európskej únie, je potrebné žiadať povolenie priamo od držiteľov autorských práv.

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV